

OTOCZENIE PODMIOTÓW EKONOMII SPOŁECZNEJ

FISE>

ekonomia społeczna (eS)

PODMIOTY EKONOMII SPOŁECZNEJ (PES) FUNKCJONUJĄ W SZEROKO POJĘTYM OTOCZENIU. MOŻNA DO NIEGO ZALICZYĆ:

1. INSTYTUCJE WSPARCIA EKONOMII SPOŁECZNEJ:

instytucje wspierające merytorycznie podmioty ekonomii społecznej, otoczenie finansowe, instytucje grantodawcze, organizacje parasolowe i rzecznice, lokalne grupy działania (LGD), samorząd lokalny i regionalny

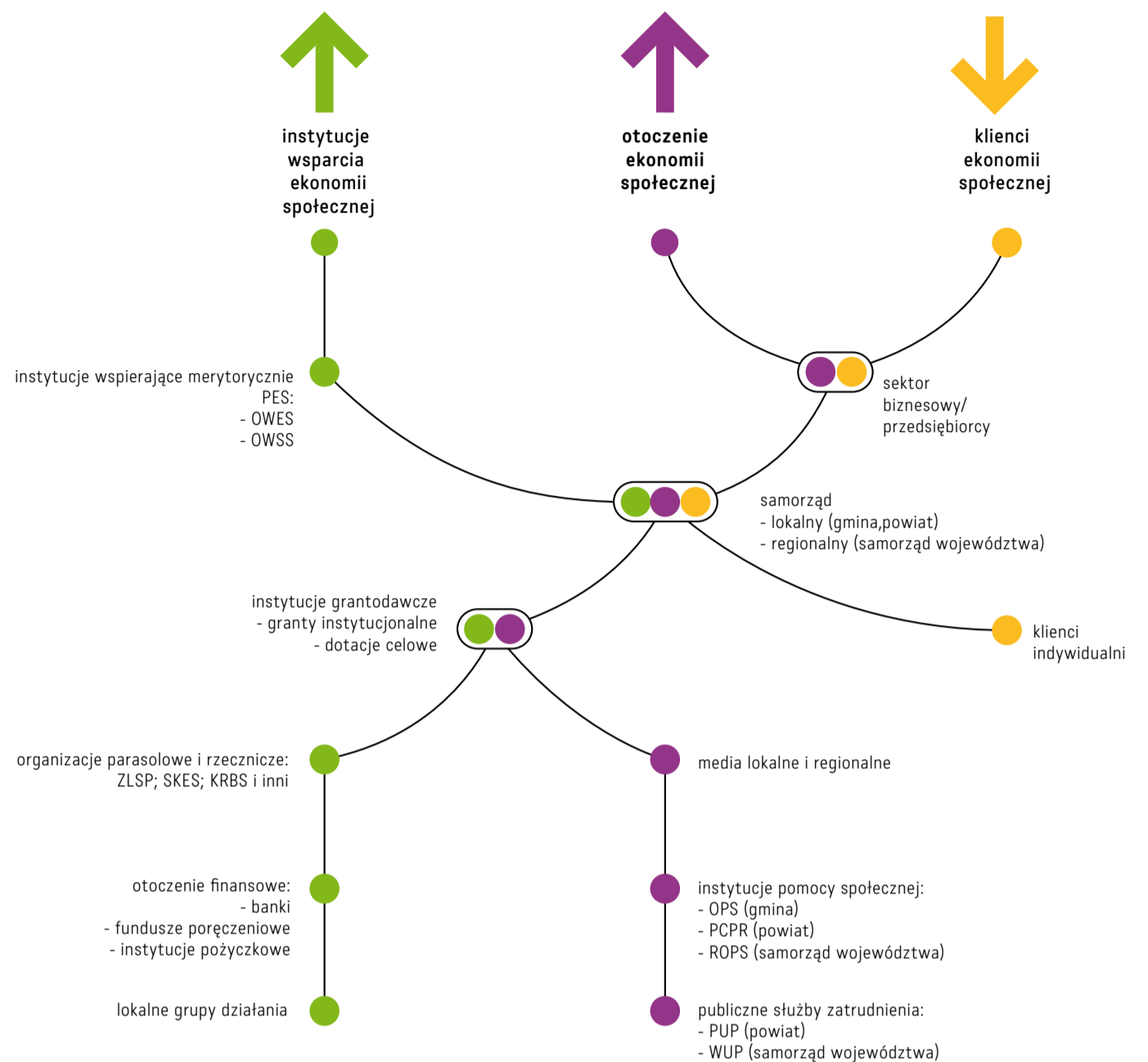
2. OTOCZENIE EKONOMII SPOŁECZNEJ:

samorząd lokalny i regionalny oraz podległe mu instytucje pomocy społecznej i instytucje rynku pracy; instytucje grantodawcze, media, sektor biznesowy (przedsiębiorcy).

3. KLIENTÓW PRZEDSIĘBIORSTW SPOŁECZNYCH:

klientów indywidualnych, sektor biznesowy, instytucje grantodawcze, samorząd lokalny i regionalny.

podmioty ekonomii społecznej

INSTYTUCJE WSPARCIA EKONOMII SPOŁECZNEJ

Do jednych z bardziej istotnych instytucji wsparcia podmiotów ekonomii społecznej zaliczamy **instytucje i organizacje pozarządowe tworzące ośrodki wsparcia** ekonomii społecznej (OWES) oraz ośrodki wsparcia spółdzielczości socjalnej (OWSS). Ośrodki te kompleksowo wspierają podmioty ekonomii społecznej doradzając i szkoląc w zakresie zakładania i prowadzenia działalności związanej z przedsiębiorczością społeczną, a także animują procesy tworzenia i działania partnerstw lokalnych. Wśród instytucji wsparcia ekonomii społecznej znajdują się też lokalne grupy działania (LGD) dysponujące funduszami przeznaczonymi dla organizacji i podmiotów z obszarów wiejskich. LGD czynnie uczestniczą w tworzeniu lokalnych strategii rozwoju, a następnie przyznają dofinansowanie m.in. na tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw.

Wsparcie dla podmiotów ekonomii społecznej oferują także **organizacje parasolowe** skupiające organizacje pozarządowe działające w danym obszarze branżowym. Przykładem tego typu instytucji jest Związek Lustracyjny Spółdzielni Pracy (ZLSP) zrzeszający spółdzielnie pracy i organizacje spółdzielcze, oferujący wsparcie dla instytucji spółdzielczych. Organizacje parasolowe pełnią także rolę rzeczniczą – reprezentują interesy zrzeszonych organizacji i instytucji. W tym obszarze istotną rolę odgrywa Stała Konferencja Ekonomii Społecznej (SKES) – dobrowolne porozumienie organizacji i osób reprezentujących nurt ekonomii społecznej działających na rzecz rozwoju i promocji modelu ekonomii społecznej w Polsce. SKES podejmuje działania na rzecz tworzenia porządku prawnego i społecznego sprzyjającego rozwojowi ekonomii społecznej.

Specyfika funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej (często niska wartość rynkowa podejmowanych przedsięwzięć, zwłaszcza na początkowym etapie działalności; niewystarczająca wiarygodność kredytowa) stanowi istotną barierę w zakresie uzyskiwania zabezpieczeń finansowych, kredytów czy pożyczek. W związku z tym istotnym wsparciem dla powstawania i rozwoju podmiotów ekonomii społecznej powinno być **otoczenie finansowe** (banki, fundusze poręczeniowe, fundusze pożyczkowe) znające specyfikę funkcjonowania podmiotów ES oraz dysponujące instrumentami wsparcia dla instytucji rynkowych, w tym dla małych i średnich przedsiębiorstw.

OTOCZENIE PODMIOTÓW EKONOMII SPOŁECZNEJ

Przedsiębiorstwa społeczne jako podmioty realizujące cele społeczne i zadania na rzecz dobra publicznego funkcjonują w otoczeniu instytucji publicznych poszczególnych szczebli samorządu:

– gminnego (urząd gminy, ośrodek pomocy społecznej – OPS)

– powiatowego (starostwo powiatowe, powiatowe centrum pomocy rodzinie – PCPR, powiatowy urząd pracy – PUP)

– samorządu województwa (urząd marszałkowski, regionalny ośrodek polityki społecznej – ROPS, wojewódzki urząd pracy – WUP).

Samorząd lokalny i regionalny oraz jego instytucje pełnią szczególną rolę wobec podmiotów ekonomii społecznej: równocześnie są instytucjami wsparcia, jak i klientami podmiotów ekonomii społecznej.

Wśród otoczenia podmiotów ekonomii społecznej należy wyróżnić **instytucje rynku pracy** (PUP, WUP) kształtujące i realizujące lokalną bądź regionalną politykę rynku pracy oraz udzielające pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy. Instytucje te mogą zlecać organizacjom pozarządowym, centróm integracji społecznej (CIS) realizację usług rynku pracy – pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe i informację zawodową, pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy czy realizację szkoleń. W takiej sytuacji są one partnerami w realizacji zadań publicznych przez podmioty ekonomii społecznej.

Dodatkowo istotnymi instytucjami z otoczenia podmiotów ekonomii społecznej są **instytucje pomocy społecznej** (OPS, PCPR, ROPS). Są one odpowiedzialne za kształtowanie polityki społecznej na poszczególnych szczeblach samorządu oraz za jej realizację. Klientami OPS i PCPR są osoby będące także w kręgu zainteresowania podmiotów ekonomii społecznej – osoby w trudnej sytuacji życiowej, które nie są w stanie jej pokonać za pomocą własnych zasobów i możliwości. Instytucje te to ważny partner PES – mogą wykorzystywać ekonomię społeczną jako narzędzie rozwiązywania problemów społecznych oraz aktywizacji osób wykluczonych społecznie. Powiatowe centra pomocy rodzinie, jak i regionalne ośrodki polityki społecznej mogą ponadto zlecać realizację zadań publicznych podmiotom ekonomii społecznej.

Samorządy lokalne bądź regionalne mogą także wspierać podmioty ekonomii społecznej w formie rzeczowej, pozafinansowej, np. przekazując w użytkowanie lokal czy doradzając w ramach prowadzonego przez siebie centrum wsparcia organizacji pozarządowych. Samorządy dysponują także środkami na wspieranie rozwoju instytucjonalnego organizacji pozarządowych i spółdzielni socjalnych.

Odrębną formą wsparcia (zagwarantowaną ustawowo) jest finansowanie tworzenia i prowadzenia poszczególnych podmiotów ekonomii społecznej. Dla przykładu: centrum integracji społecznej zakładane przez organizację pozarządową otrzymuje

z gminy jednorazową dotację na wyposażenie. Dofinansowanie na ten cel pochodzi ze środków własnych gminy przeznaczonych na realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych bądź dodatkowo z innych dochodów własnych gminy. Utworzenie i działanie zakładu aktywności zawodowej dofinansowywane jest ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) oraz samorządu województwa. Ponadto osoby niepełnosprawne mogą otrzymać ze środków PFRON, którymi zarządzają PUP-y, jednorazową dotację na rozpoczęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej. Powiatowe urzędy pracy przyznają także środki z Funduszu Pracy na rozpoczęcie przez osoby bezrobotne działalności gospodarczej.

KLIENTY PODMIOTÓW EKONOMII SPOŁECZNEJ

Samorząd lokalny i jego instytucje są także specyficznym klientem podmiotów ekonomii społecznej. Z jednej strony, jak już wspomniano, mogą zlecać zadania z zakresu pomocy społecznej – np. integrację ze środowiskiem osób mających trudności z przystosowaniem się do życia, opuszczających zakłady poprawcze, placówki opiekuńczo-wychowawcze; pomoc cudzoziemcom, osobom niepełnosprawnym. Z drugiej strony mogą kupować usługi lub towary, wytwarzane przez podmioty ekonomii społecznej, np. sprzątanie budynków biurowych, usługi cateringowe, usługi opiekuńcze świadczone w domach klientów pomocy społecznej. Instytucje administracji publicznej na mocy prawa mogą dodatkowo wykorzystywać w zamówieniach publicznych tzw. „klauzule społeczne”. Oznacza to, że zamawiający (samorząd) może określić w opisie przedmiotu zamówienia wymagania związane z jego realizacją, dotyczące zatrudnienia m.in. osób bezrobotnych lub osób niepełnosprawnych, bezdomnych i innych mających istotne trudności na rynku pracy, o ile jest to adekwatne do produktu wytwarzanego przez wykonawcę czy oferowanej przez niego usługi. Klientami podmiotów ES są także instytucje statutowo zajmujące się dystrybucją środków unijnych dedykowanych wsparciu przedsięwzięć z obszaru ekonomii społecznej – **Instytucje Pośredniczące** pierwszego (IP) i drugiego stopnia (IP2), których rolę pełnią instytucje wskazane przez samorząd województwa (najczęściej są to wojewódzkie urzędy pracy). Ich podstawowym zadaniem jest zarządzanie i nadzorowanie w zakresie wdrażania działań w ramach priorytetów regionalnych Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. W niektórych województwach funkcję IP i IP2 pełnią urzędy marszałkowskie, co oznacza, że jedna instytucja ogłasza konkursy, nadzoruje ich wdrażanie oraz zajmuje się nadzorowaniem realizacji danego Priorytetu na poziomie regionalnym.

Wsparcie rozwoju ekonomii społecznej jest finansowane w Priorytecie VII. Promocja integracji społecznej (Działanie 7.2 Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej, Poddziałanie 7.2.1. Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym) oraz w Priorytecie VI. Rynek pracy otwarty dla wszystkich (Działanie 6.2 Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia).

Politykę regionalną w zakresie wykorzystania środków EFS, w tym plany działań z harmonogramem ogłaszania konkursów, preferowanymi typami projektów, które mają realizować kryteria strategiczne prowadzi zwykle samorząd województwa (Marszałek, Instytucja Pośrednicząca – urzędy marszałkowskie).

Kolejną grupą jest **sektor biznesowy** (przedsiębiorcy), który może być klientem podmiotów ES. Przedsiębiorcy wykorzystując koncepcję CSR (z ang. *Corporate Social Responsibility* – społeczna odpowiedzialność biznesu) opierającą się na uwzględnianiu w strategii firmy społecznych, etycznych i ekologicznych aspektów jej działalności, mogą korzystać z usług podmiotów ekonomii społecznej. Przedsiębiorcy działający zgodnie z zasadą CSR włączają się w realizację przedsięwzięć lokalnych m.in. poprzez wolontariat pracowniczy, kampanie społeczne, współfinansowanie działań. Oznacza to, że mogą także wspierać przedsięwzięcia z obszaru ekonomii społecznej, np. przez zakup towarów bądź usług oferowanych przez podmioty ekonomii społecznej, czy organizowanie we własnej firmie staży dla osób, mających problemy z wejściem bądź utrzymaniem się na rynku pracy.

Otoczenie ekonomii społecznej to także lokalne i regionalne **media** pełniące rolę informacyjno-promocyjną – przedstawiają i propagują wartość dodaną ekonomii społecznej, tj. jej społeczny aspekt związany z aktywizacją osób wykluczonych, jej idee oraz działalność podmiotów ekonomii społecznej.

Więcej informacji znajdziecie Państwo na portalu:

www.ekonomiaspoleczna.pl

OTOCZENIE PODMIOTÓW ekonomii społecznej

Instytucja Pośrednicząca (IP)

Instytucja, która zarządza i sprawuje nadzór nad realizacją poszczególnych Priorytetów realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (PO KL) Europejskiego Funduszu Społecznego. Dla Priorytetów regionalnych (VI-IX) funkcję tę zwykle pełnią samorzady województw. IP może przekazać część swoich obowiązków **Instytucji Pośredniczącej II stopnia (IP2)**. IP2 najczęściej odpowiada za realizację poszczególnych Priorytetów, ogłaszanie konkursów i ich rozstrzygnięcie oraz merytoryczny i finansowy nadzór nad realizacją projektów realizowanych w ramach PO KL. Funkcję tę pełni najczęściej wojewódzkie urzędy pracy.

OŚRODEK WSPARCIA ekonomii społecznej (OWES)

Tworzony lokalnie, regionalnie lub centralnie program wsparcia dla podmiotów ekonomii społecznej, realizowany najczęściej przez organizacje pozarządowe i inne instytucje wspierające tworzenie i/lub funkcjonowanie podmiotów ekonomii społecznej. Wsparcie to, realizowane w sposób kompleksowy i łączny obejmuje: usługi prawne, księgowość, marketingowe, doradztwo (indywidualne i grupowe, m.in. w postaci inkubatorów, punktów i centrów doradztwa), szkolenia dot. założenia i prowadzenia działalności w sektorze ekonomii społecznej, usługi wspierające rozwój partnerstwa lokalnego na rzecz tego sektora oraz promocję ekonomii społecznej. Działania OWES finansowane są ze środków komponentu regionalnego PO KL (Priorytet VII, Działanie 7, Poddziałanie 7.2.2 Wsparcie ekonomii społecznej).

OŚRODEK WSPARCIA SPÓŁDZIELNI socjalnej (OWSS)

Tworzony lokalnie, regionalnie lub centralnie program wsparcia dla spółdzielni socjalnych realizowany przez organizacje pozarządowe i inne instytucje wspierające tworzenie i/lub funkcjonowanie tych podmiotów. OWSS prowadzi działalność informacyjną oraz doradczą w zakresie zakładania i prowadzenia spółdzielni, realizacji zadań w obszarze integracji społecznej i zawodowej członków spółdzielni, poszukiwania rynków zbytu na oferowane usługi i produkty. OWSS mogą także oferować pomoc finansową (granty, pożyczki) dla spółdzielni socjalnych.

REGIONALNY OŚRODEK Europejskiego Funduszu Społecznego (ROEFS)

Instytucja wspierająca projektodawców w dostępie do środków Europejskiego Funduszu Społecznego. ROEFS udziela wsparcia w zakresie aplikowania o środki oraz realizacji projektu. Na terenie kraju funkcjonuje sieć 52 Regionalnych Ośrodków EFS, a ich pracę koordynuje Krajowy Ośrodek EFS.

LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA (LGD)

Organizacja pozarządowa działająca na rzecz rozwoju obszarów wiejskich. W jej działania zaangażowani są reprezentanci trzech sektorów: publicznego (samorządu gminnego, w tym instytucji lokalnych), prywatnego (firmy, spółdzielnie), społecznego (organizacje pozarządowe, grupy inicjatywne). LGD po akceptacji przez samorząd województwa lokalnej strategii rozwoju ma prawo korzystać ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, które są następnie dystrybuowane na wsparcie inicjatyw lokalnych realizowanych zgodnie z tą strategią. LGD początkowo były tworzone w ramach I Schematu Programu LEADER+, kontynuacją tego działania jest Priorytet 4 Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

OŚRODEK POMOCY społecznej (OPS) / GMINNY OŚRODEK POMOCY społecznej (GOPS)

Instytucja samorządowa szczebla gminnego utworzona w celu realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej, w tym wspierania osób będących w trudnej sytuacji życiowej. OPS oferuje pomoc finansową (świadczenia pieniężne, zasiłki) oraz usługową (m.in. praca socjalna, usługi opiekuńcze, interwencja kryzysowa, poradnictwo specjalistyczne, mieszkanie chronione). W miastach na prawach powiatu OPS może realizować równocześnie zadania powiatowego centrum pomocy rodzinie, w takiej sytuacji nosi nazwę miejskiego ośrodka pomocy społecznej.

POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE (PCPR)

Instytucja samorządowa szczebla powiatowego utworzona w celu realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej. PCPR oferuje pomoc m.in. w zakresie integracji społecznej osób opuszczających całonocne placówki opiekuńczo-wychowawcze, zakłady karne, zakłady poprawcze, domy dla samotnych matek, cudzoziemców, którzy uzyskali status uchodźcy. Ponadto udziela informacji o prawach i uprawnieniach, wspiera osoby niepełnosprawne w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej.

REGIONALNY OŚRODEK POLITYKI społecznej (ROPS)

Instytucja samorządowa szczebla wojewódzkiego utworzona w celu realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej. ROPS m.in. opracowuje i realizuje strategię wojewódzkie w zakresie polityki społecznej, regionalne programy pomocy społecznej wspierające działania gmin i powiatów, organizuje szkolenia zawodowe kadr pomocy społecznej.

POWIATOWY URZĄD PRACY (PUP)

Instytucja samorządowa szczebla powiatowego utworzona w celu realizacji zadań na rzecz osób bezrobotnych. PUP jest instytucją rynku pracy i wchodzi w skład publicznych służb zatrudnienia.

PUP m.in. udziela pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy w znalezieniu zatrudnienia, wypłaca zasiłki dla bezrobotnych i inne świadczenia, prowadzi pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe, szkolenia, przyznaje środki na podjęcie działalności gospodarczej, w tym w formie spółdzielni socjalnej, refunduje pracodawcom koszty wyposażenia lub dostosowania stanowisk pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych, refunduje koszty składek na ubezpieczenia społeczne w związku z zatrudnieniem osoby bezrobotnej.

WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY (WUP)

Instytucja samorządowa szczebla wojewódzkiego utworzona w celu realizacji regionalnej polityki rynku pracy. WUP jest instytucją rynku pracy i wchodzi w skład publicznych służb zatrudnienia.

WUP m.in. przygotowuje regionalny plan działań na rzecz zatrudnienia, inicjuje i realizuje działania łagodzące problemy związane z planowanymi zwolnieniami grupowymi, realizuje zadania dot. przepływu pracowników między państwami, prowadzi rejestr agencji zatrudnienia.

PROJEKT GRAFICZNY > RZECZYOBRAZKOWE.PL

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

